

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om utrikesförvaltningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 november 1999 en proposition med förslag till lag om utrikesförvaltningen (RP 139/1999 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande om ärendet. Utlåtandet (GrUU 15/1999 rd) ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- understatssekreterare Eero Salovaara, enhetschef Marcus Laurent och lagstiftningssekreterare Ari Rouhe, utrikesministeriet
- rådgivaren Martti Manninen, republikens presidents kansli
- regeringsrådet Seija Salo, statsrådets kansli
- ordförande Antti Kuusela, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVV ry
- direktör Petri Pelkonen, Teknologiska utvecklingscentralen TEKES
- direktör Seppo Laine, FINPRO.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den nuvarande lagen om utrikesförvaltningen revideras och att detta sker genom en helt ny lag om utrikesförvaltningen. Genom den nya lagen genomförs i lagstiftningen om utrikesförvaltningen de ändringar som den nya grundlagen kräver samtidigt som bestämmelserna omformuleras på nödvändiga punkter. Till följd av kraven i grundlagen och förvaltningsprocesslagen ingår i den nya lagen exaktare, tydligare och mer heltäckande bestämmelser om utrikesrepresentationen och tjänstemännens ställning.

Den nya grundlagen förutsätter att presidentens uppgifter och utnämningsrätt skall regleras genom lag. Detsamma gäller också den enskildes rättigheter och skyldigheter. Detta innebär

att tyngdpunkten i regleringen kommer att förskjutas från förordning till lag.

Presidentens utnämningsrätt och befogenheter att förordna till tjänster inom utrikesförvaltningen ändras så att det i fortsättningen inte längre är presidenten som förordnar utrikesministeriets avdelningschefer till deras uppgifter. Bestämmelserna om utrikesförvaltningens enhetliga tjänstesystem och om tjänstemännens flyttningsskyldighet och förordnande av en tjänsteman till en uppgift och ett tjänsteställe blir exaktare och mer detaljerade. I lagen tas in helt nya bestämmelser om ställningen för sådana personer vid beskickningarna som inte är anställda inom utrikesförvaltningen. Bestämmelserna om sökande av ändring föreslås bli ändra-

de genom att förbudet om sökande av ändring upphävs i vissa fall.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, det vill säga den 1 mars 2000.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionsmotiveringen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet förslaget behövt och ändamålsenligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Den nya grundlagen leder till att lagstiftningen om utrikesförvaltningen måste ändras på vissa punkter. Regeringen har av motiv som framgår av propositionen ansett det lämpligt att föreslå en helt ny lag om utrikesförvaltningen. Den gällande lagen om utrikesförvaltningen är från 1987 (1164/1987). Den föreslagna lagen går betydligt mer in på detaljer än den gamla, bland annat för att den innehåller en mängd bestämmelser som tidigare ingick i förordningen om utrikesförvaltningen (166/1995).

Enligt 126 § grundlagen utnämner republikens president ministeriernas kanslichefer, det vill säga statssekreteraren när det gäller utrikesministeriet, och förordnar beskickningarnas chefer till deras uppdrag. Samma paragraf ger presidenten rätt att utnämna eller förordna även andra tjänstemän genom lag. Med stöd av det föreslagna 15 § 1 mom. utnämner republikens president inte bara statssekreteraren utan också understatssekreterarna vid utrikesministeriet, och med stöd av det föreslagna 19 § 1 mom. förordnar utom beskickningscheferna också inspektörerna inom utrikesförvaltningen och de ambulerande ambassadörerna till deras uppgifter.

Den nya lagen innebär att presidenten inte längre förordnar utrikesministeriets avdelningschefer till deras uppgifter, vilket sker i dag med stöd av förordningen om utrikesförvaltningen. Även om presidenten föreslås få något större befogenheter än vad som bestäms i grundlagen, föreligger det enligt grundlagsutskottets utlåtande inget konstitutionellt hinder för detta bland annat med beaktande av presidentens utrikespo-

litiska uppgifter. Utskottet hänvisar till sitt utlåtande från 1998 om den nya grundlagen (UtUU 6/1998 rd).

I den föreslagna lagen ingår bestämmelser om specialsakkunniga inom utrikesförvaltningen, som i regel står i tjänsteförhållande till ett annat ministerium eller inom ministeriets förvaltningsområde. Dessa specialsakkunniga anställs som tjänstemän för viss tid inom utrikesförvaltningen och är tjänstlediga från sin ordinarie tjänst så länge de arbetar på en beskickning. Till gruppen specialsakkunniga hänförs tjänstemän vid Finlands ständiga representationer i internationella organisationer, typ EU-representationen i Bryssel, men även exempelvis specialsakkunniga från polisen och tullarna som arbetar vid Finlands representationer i vårt närområde. Stödande sig på erhållen information finner utskottet det nödvändigt att berörda ministerier i samråd diskuterar om det eventuellt finns behov av att ändra lagstiftningen gällande de specialsakkunniga.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande tagit ställning till lagstiftningsordningen utgående från den nya grundlagen. Enligt utskottets utlåtande kan lagförslaget behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen föreskriver, förutsatt att den föreslagna 29 § ändras genom att presidentens rätt till befullmäktiganden jämförbara med förordnande till beskickningschef utan ett förslag till avgörande från statsrådet stryks. Utskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet med grundlagsutskottets krav.

Grundlagsutskottets utlåtande föranleder också vissa andra, främst tekniska ändringar i lagförslaget. Grundlagsutskottet framhåller vidare i sitt utlåtande att 17 och 18 § om flyttning av tjänstemän och 30 § 1 mom. om besvärsförbud inte påverkar lagstiftningsordningen. Den föreslagna lagen kan enligt grundlagsutskottets utlå-

tande till utrikesutskottet inte träda i kraft förrän den nya grundlagen trätt i kraft den 1 mars 2000.

Detaljmotivering

2 §, 11 §, 12 §, 14 §, 15 §, 19 §, 27 §, 28 § och 31 §. Enligt 80 § 1 mom. grundlagen utfärdas förordningar av statsrådet, om det inte särskilt anges vem som skall utfärda dem. Grundlagsutskottet finner i sitt utlåtande det motiverat med en praxis där statsrådet anges i lagarnas fullmaktsbestämmelser som den som utfärdar förordning, då detta avses. Utrikesutskottet föreslår därför att de nämnda paragraferna kompletteras med en passus om att det är statsrådet som utfärdar förordning.

6 §. I 1 mom. ingår bestämmelser om diplomatiska beskickningar. I 2 mom. föreslås att Finland utöver de beskickningar som nämns i 1 mom. också skall kunna ha andra diplomatiska representationer i enlighet med internationella fördrag och internationell praxis. Av detaljmotiveringen framgår att inrättandet av sådana representationer regleras genom förordning. Något bemyndigande att utfärda förordning ingår inte i den föreslagna 6 §. Utskottet föreslår följaktligen att till den föreslagna 11 § fogas att det genom en presidentförordning enligt 11 § 1 mom. även bestäms om inrättande av beskickningar enligt 6 § 2 mom. och deras förläggningsorter.

11 §. Med hänvisning till motiveringen under 6 § föreslår utskottet att representationer som avses i 6 § 2 mom. fogas till 1 mom. Som av detaljmotiveringen till paragrafen framgår kommer någon särskild förordning om inrättande och indragning av beskickningar inte att utfärdas utan dessa omständigheter framgår av en förordning om beskickningarnas placeringsorter.

14 §. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår utrikesutskottet att 3 mom. omformuleras så att bestämmelser om behörighetsvillkoren vid behov utfärdas genom förordning från statsrådet. Omformuleringen bygger

på att när det krävs en viss behörighet för en tjänst, får behörighetsvillkoren inte bli beroende av ett särskilt fastställande i varje enskilt fall utan bestämmelser om dem skall utfärdas genom förordning. Utskottet föreslår också att bisatsen i 3 mom. stryks, eftersom grundlagsutskottet i sitt utlåtande ansett den obehövlig med hänvisning till 107 § grundlagen.

15 §. Bisatsen i 2 mom., som grundlagsutskottet med hänvisning till 107 § grundlagen ansett onödig, föreslås bli struken.

29 §. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen konstaterat att beviljande av titlar i enlighet med denna paragraf är ett typiskt sådant beslut som presidenten kan fatta utan ett förslag till avgörande från statsrådets sida. Grundlagsutskottet anser dock att de övriga situationerna med anknytning till de föreslagna 8—10 § (så kallad sidoackreditering, det vill säga bemyndigande att vara diplomatisk representant också i någon annan stat än stationeringslandet, bemyndigande av ambulerande ambassadörer att tjänstgöra som diplomatiska representanter i olika stater och förordnande av chefer för diplomatiska beskickningar att på det sätt som anges i paragrafen tjänstgöra som Finlands representant vid internationella organisationer och samarbetsorgan) är jämförbara med förordnande till beskickningschef.

Dessa beslut har enligt grundlagsutskottet så till vida en vidsträckt betydelse att avsteg inte kan göras från huvudregeln från beslutsprocessen. Det betyder att presidenten inte får fatta beslut i dessa frågor utan ett förslag till avgörande från statsrådet. Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning bara om befullmäktigandet enligt 8—10 § stryks i paragrafen, menar grundlagsutskottet. Utrikesutskottet föreslår att paragrafen ändras på det sätt grundlagsutskottet krävt.

32 §. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att lagförslaget inte kan träda i kraft före den nya grundlagen. Utskottet föreslår att ikraftträdelsebestämmelsen kompletteras med att lagen träder i kraft den 1 mars 2000.

Lagstiftningsordning

Enligt grundlagsutskottets utlåtande kan lagförslaget behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen föreskriver, om utskottets konstitutionella anmärkning rörande 29 § beaktas på lämpligt sätt. Utrikesutskottet har gjort en sådan ändring och följaktligen kan förslaget behandlas i enlighet med 66 § riksdagsordningen.

Förslag till beslut

På grundval av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag**Lag****om utrikesförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.**Allmänna bestämmelser**

1 §
(Som i RP)

2 §
Utrikesförvaltningen

(1 och 2 mom. som i RP)

Bestämmelser om de administrativa förhållandena mellan beskickningarna kan utfärdas genom förordning *från statsrådet*.

3 och 4 §
(Som i RP)

2 kap.**Utrikesrepresentationen**

5—10 §
(Som i RP)

11 §**Beskickningarnas placeringsorter**

Bestämmelser om placeringsorten för diplomatiska beskickningar, konsulat som leds av en utsänd tjänsteman och separata verksamhetsenheter som hör till dessa, *representationer som avses i 6 § 2 mom. inbegripna*, utfärdas av republikens president genom förordning.

Utrikesministeriet beslutar om Finlands honorärkonsulat såsom närmare bestäms genom förordning *från statsrådet*.

12 §**Beskickningarnas uppgifter**

(1 och 2 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om beskickningarnas uppgifter kan utfärdas genom förordning *från statsrådet*.

13 §

(Som i RP)

3 kap.

Tjänstemän inom utrikesförvaltningen

14 §

Tjänster inom utrikesförvaltningen

(1 och 2 mom. som i RP)

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för tjänster inom utrikesförvaltningen (*utesl.*) utfärdas vid behov genom förordning från statsrådet.

15 §

Utnämmande myndighet

(1 mom. som i RP)

Statsrådet eller utrikesministeriet beslutar om utnämning till övriga tjänster inom utrikesförvaltningen enligt vad som bestäms genom förordning från statsrådet.

16—18 §
(Som i RP)

19 §

Myndighet som förordnar till en uppgift

(1 mom. som i RP)

Till övriga uppgifter inom utrikesförvaltningen förordnar statsrådet eller utrikesministeriet enligt vad som bestäms genom förordning från statsrådet.

(3 mom. som i RP)

20—24 §
(Som i RP)

4 kap.

Särskilda bestämmelser25 och 26 §
(Som i RP)

27 §

Medlem av beskickningspersonalen i vissa fall

(1—3 mom. som i RP)

Bestämmelser som preciserar 1—3 mom. kan utfärdas genom förordning från statsrådet.

28 §

Titlar och tjänstetitlar

(1 mom. som i RP)

Om titlar och tjänstetitlar som används inom utrikesförvaltningen i andra fall än de som avses i 1 mom. bestäms genom förordning från statsrådet.

29 §

Beslut av republikens president utan statsrådets förslag till avgörande

Republikens president fattar beslut om (*utesl.*) beviljande av titel enligt 28 § 1 mom. utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande.

30 §
(Som i RP)

31 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning från statsrådet.

5 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

32 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2000.
(2 och 3 mom. som i RP)

33 §
(Som i RP)

Helsingfors den 10 december 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Gunnar Jansson /sv
medl. Ulla Anttila /gröna
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /fkf
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Juha Korkeaoja /cent

Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /saml
Mirja Ryyänen /cent
suppl. Paula Kokkonen /saml
Markku Markkula /saml
Esko-Juhani Tennilä /vänst.

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om utrikesförvaltningen

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 november 1999 regeringens proposition med förslag till lag om utrikesförvaltningen (RP 139/1999 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- understatssekreterare Eero Salovaara, enhetschef Marcus Laurent och lagstiftningssekreterare Ari Rouhe, utrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Sami Manninen, justitieministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Ilkka Saraviita
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om utrikesförvaltningen. Genom lagen genomförs de ändringar i lagstiftningen om utrikesförvaltningen som den nya grundlagen föranleder. I den nya grundlagen anges att bestämmelser om republikens presidents uppgifter och utnämningsrätt samt om grunderna för den enskildes rättigheter och skyldigheter skall ingå i lag. Detta innebär att tyngdpunkten i regleringen kommer att förskjutas från förordning till lag.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, den 1 mars 2000.

I motiveringen till lagstiftningsordningen behandlas den föreslagna flyttningsskyldigheten för tjänstemän och förbudet mot att söka ändring utifrån de grundläggande fri- och rättigheterna. I motiveringen stannar regeringen för att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det har dock ansetts önskvärt att utlåtande om lagförslaget begärs av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmänt

Genom den föreslagna lagen genomförs de ändringar i lagstiftningen om utrikesförvaltningen som föranleds av den nya grundlagen. Framför allt 57, 58 och 126 § men också 80 § innehåller bestämmelser av betydelse i frågan.

Den nya lagen om utrikesförvaltningen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, den 1 mars 2000. Bedömningen av lagstiftningssordningen måste utgå från den nya grundlagen. Lagförslaget kan inte träda i kraft tidigare än den nya grundlagen (jfr GrUU 13/1999 rd). Noteras bör att utgångspunkterna för 15 § 2 mom. i lagförslaget avviker från bestämmelserna i 87 § 6 punkten regeringsformen om utnämning av föredragande i statsrådet.

Utnämning till en tjänst och förordnande till ett uppdrag

Enligt 126 § grundlagen utnämner republikens president bland annat ministeriernas kanslichefer och förordnar beskickningarnas chefer till deras uppdrag. Presidentens behörighet kan även grunda sig på lag. I enlighet med de grundläggande principerna för grundlagsreformen bör till presidentens rätt att utnämna tjänstemän genom lag bara hänföras tjänster där det på grund av presidentens konsitutionella ställning, hans eller hennes uppgifter eller av orsaker som anknyter till den aktuella tjänstens oberoende karaktär eller av andra särskilda orsaker är motiverat att presidenten sköter utnämningen (RP 1/1998 rd, s. 180, andra spalten och GrUB 10/1998 rd, s. 33—34). Det ligger i linje med dessa principer att statsrådet utnämner ministeriernas tjänstemän, med undantag för kanslicheferna, om det inte av särskilda skäl är motiverat att presidenten eller någon annan myndighet har hand om utnämningen (GrUB 10/1998 rd, s. 34, första spalten).

Enligt 15 § 1 mom. utnämner presidenten inte bara statssekreteraren vid utrikesministeriet utan också understatssekreterarna. I 19 § 1 mom. föreskrivs vidare att presidenten utom beskickningscheferna också förordnar inspektörerna inom utrikesförvaltningen och de ambulerande ambassadörerna till deras uppgifter. Regeringen föreslår således något bredare befogenheter för presidenten än vad som bestäms i grundlagen. Enligt utskottets mening föreligger det inget konstitutionellt hinder för detta bland annat med beaktande av presidentens utrikespolitiska uppgifter. Beträffande de ambulerande ambassadörerna bör särskilt noteras att deras uppgifter sakligt sett i viss mån kan jämföras med beskickningschefernas. Å andra sidan är det skäl att framhålla att samma principer bör tillämpas på tjänsterna inom utrikesförvaltningen som inom andra ministerier (UtUU 6/1998 rd, s. 10) och att befogenheten att utnämna understatssekreterare vid statsrådets kansli håller på att övergå från presidenten till statsrådet (RP 145/1999 rd).

Beslut av presidenten utan förslag till avgörande från statsrådet

Enligt huvudregeln i 58 § 1 mom. grundlagen fattar republikens president sina beslut i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. Med stöd av 3 mom. i samma paragraf fattar presidenten beslut utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande i frågor som gäller enskilda personer eller som till sitt innehåll är sådana att de inte kräver behandling i statsrådets allmänna sammanträde. I 29 § anges de utrikesförvaltningsfrågor där presidenten fattar beslut utan förslag till avgörande.

Bland beslut som fattas i enlighet med 29 § är beviljandet av titlar ett typiskt sådant beslut som presidenten kan fatta utan ett förslag till avgörande från statsrådets sida (RP 1/1998 rd, s. 109, första spalten). Förslaget gäller vidare bemyndigande av beskickningschefer att vara diplomatisk representant också i någon annan stat än stationeringslandet (s.k. sidoackreditering), be-

myndigande av ambulerande ambassadörer att vara diplomatiska representanter i olika stater och förordnande av representanter till internationella organisationer i vissa fall. I dessa fall är det enligt utskottets uppfattning sakligt sett fråga om situationer jämförbara med förordnande till beskickningschef. I förarbetena till grundlagsreformen påpekades att presidentens tjänsteutnämningsbeslut är av sådan mera vidsträckt betydelse att avvikelser från huvudregeln för beslutsprocessen inte kan göras (RP 1/1998 rd, s. 109, andra spalten). Utskottet anser att denna princip bör följas också i ovan nämnda situationer jämförbara med förordnanden till beskickningschef. Enligt utskottets mening är förutsättningen för att lagförslaget i detta avseende skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning följaktligen att befullmäktigandet enligt 8—10 § inte nämns i 29 §.

Förflyttning av tjänstemän

I de föreslagna 17 och 18 § ingår bestämmelser om skyldigheten för tjänstemän inom utrikesförvaltningen att övergå till ett annat uppdrag eller flytta till ett annat tjänsteställe. Att dessa förslag är viktiga ur konstitutionell synpunkt beror på bestämmelserna i 9 § 1 mom. grundlagen (7 § 1 mom. regeringsformen) om rätten att fritt välja bostadsort.

Grundlagsutskottet har tidigare (GrUU 40/1998 rd) ansett att det utan hinder av 7 § 1 mom. regeringsformen är möjligt att utfärda bestämmelser om förflyttningsskyldighet för tjänstemän inom försvarsmakten. Utskottet tillmätte då särdragen i försvarsmaktens uppgifter särskilt stor betydelse. De motiverade, ansåg utskottet, en mer än normalt omfattande reglering av tjänstemännens skyldigheter.

Konstitutionellt sett uppvisar också utrikesförvaltningen väsentliga särdrag. I en karriär inom utrikesförvaltningen ingår förflyttning med regelbundna intervaller till olika tjänsteställen och från ett land till ett annat. De som söker sig till utrikesförvaltningen är på förhand medvetna om förflyttningsskyldigheten. Lagförslagets bestämmelser om förflyttning är exakta och

delvis beroende av tjänstemännens samtycke. Från rättssäkerhetssynvinkel är det viktigt att ändring i beslut om förflyttning till ett annat tjänsteställe kan sökas i enlighet med 30 § 2 mom. I överensstämmelse med med sitt tidigare ställningstagande anser utskottet att de föreslagna bestämmelserna om tjänstemännens förflyttningsskyldighet inte påverkar lagförslagets lagstiftningsordning.

Besvärsförbud

I 30 § 1 mom. ingår vissa besvärsförbud vars konstitutionella betydelse beror på 21 § 1 mom. grundlagen (16 § 1 mom. regeringsformen). De föreslagna besvärsförbuden motsvarar delvis de förbud som grundlagsutskottet tidigare tog ställning till i fråga om tjänstemän inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet och då ansåg att bestämmelser om dem kunde utfärdas i en vanlig lag (GrUU 17/1998 rd och GrUU 40/1998 rd). Dessa besvärsförbud påverkar inte lagförslagets behandlingsordning. Enligt förslaget skall besvärsförbudet också omfatta beslut som gäller medlemskap i beskickningspersonalen eller tjänstetitel. Utskottet anser att sådana beslut inte gäller enskildas rättigheter eller skyldigheter i den mening grundlagen avser och att besvärsförbudet inte heller i detta avseende påverkar behandlingsordningen.

Andra omständigheter

I 14 § 3 mom. och 15 § 2 mom. finns en bisats som anger att utfärdandet av bestämmelser genom förordning är beroende av om något annat bestäms i lag. Grundlagens 107 § (92 § 2 mom. regeringsformen) gör det helt klart att bestämmelser som strider mot en lag inte kan utfärdas genom förordning. Bisatserna bör strykas, eftersom de är onödiga.

Det föreslagna 14 § 3 mom. gäller bestämmelser om behörighetsvillkor. Utskottet finner följande precisering av den föreslagna formuleringen lämplig: "... bestämmelser om behörighetsvillkoren *utfärdas vid behov genom förordning från statsrådet (utesl.)*." Med ändringen avses att i den mån behörighetsvillkor krävs för skötseln

av de uppgifter som hör till en tjänst, skall bestämmelser om dem utfärdas genom förordning. De kan inte bli beroende av ett särskilt fastställande i varje enskilt fall.

I 80 § 1 mom. grundlagen föreskrivs att förordningar utfärdas av statsrådet, om det inte särskilt anges vem som skall utfärda dem. Detta är kanske orsaken till att flera av fullmaktsbestämmelserna i lagförslaget inte nämner vem som utfärdar en förordning. Utskottet finner det dock motiverat med en praxis där statsrådet anges i lagarnas fullmaktsbestämmelser som den som utfärdar förordning, då detta avses. Lagförslaget bör justeras i enlighet härmed (till exempel 11 § 2 mom.: "... så som närmare bestäms genom förordning från statsrådet.").

Den nya lagen om utrikesförvaltningen avses träda i kraft samtidigt som den nya grundlagen, den 1 mars 2000. Ikraftträdelsebestämmelsen i lagen har lämnats öppen, till och med så öppen att där inte finns några siffror för att ange året då

lagen träder i kraft. Lagen kan dock inte träda i kraft före grundlagen bland annat av den anledningen att lagen bygger på bestämmelserna i 80 § grundlagen om utfärdande av förordningar. Utrikesutskottet bör ta ställning till om det med hänsyn till tidtabellen för riksdagsbehandlingen finns några förutsättningar för att ge 1 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om utrikesförvaltningen en mindre öppen form som följer: "Denna lag träder i kraft den 1 mars 2000."

Utlåtande

Som sitt utlåtande anför grundlagsutskottet vördsamt

att lagförslaget kan behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen föreskriver, om utskottets konstitutionella anmärkning rörande 29 § beaktas på lämpligt sätt och om lagen inte träder i kraft före den 1 mars 2000.

Helsingfors den 3 december 1999

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Tuija Brax /gröna
Tarja Filatov /sd
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv

Jouko Jääskeläinen /fkf
Paula Kokkonen /saml
Johannes Leppänen /cent
Pekka Nousiainen /cent
Petri Salo /saml
suppl. Petri Neittaanmäki /cent.